

# VÄGEN, SANNINGEN OCH LIVET

September Oktober November 2023

Svenska kyrkan   
SÖDERMÖRE PASTORAT

# Är sanning verklighet?

Vad är sanning? undrar Pontius Pilatus när han står med den tillfångatagne Jesus framför sig. Jesus har precis hävdat att han har kommit hit till världen för en enda sak: *att vittna om sanningen*<sup>1</sup>. Och inte bara det. Jesus säger att han är sanningen i det kända citatet från sitt avskedstal till lärjungarna: *Jag är vägen, sanningen och livet*<sup>2</sup>.

I vår tid är det lätt att undra som Pilatus. Vi rör oss i en värld full av fake news, alternativ sanning, desinformation och så stora och snabba informationsflöden att man inte hinner/orkar vara ordentligt källkritisk.

Att Jesus är sanningen är lätt att säga, det ligger i förutsättningarna för vår tro. Men vad det betyder är svårare att få kläm på. När jag söker i synonymordböckerna ser jag att ordet sanning ligger i tät närhet till ord som riktighet, reali-

tet, allvar, fakticitet och verklighet. Nu blir det lite intressant. Saken är ju den att hela sanningen som så kan vi aldrig omfatta eller uppfatta. Allting hänger på perspektiv och omständigheter. Min erfarenhet av och berättelse om en händelse kan skilja sig drastiskt från din. Även om vi skulle stå bredvid varandra när det händer. För att vi ser, uppfattar, fokuserar och tolkar saker olika utifrån vilka vi är och de kapaciteter vi besitter. Vilket å sin sida betyder att ingen av oss behöver ha fel om sanningen. Sanningen är inte relativ men blir mångfacetterad av våra perspektiv? Det krävs ödmjukhet i mötet och samtalet om det sanna, rätta och goda.

Jesus gör stora anspråk bara med att säga *Jag är* när han säger sig vara vägen, sanningen och livet. Det är en syftning på gudsnamnet, JHVH, från Mose möte med Gud vid den brinnande busken<sup>3</sup>. Ni minns? Gud/Jesus är den som är, existensens och varats grund. Den yttersta verkligheten.

Är det då så vi ska förstå Jesus som sanningen? Som tillvarons ursprung och mål och därför den enda som har/bär hela bilden, all kunskap och det fullkomliga perspektivet på allt. Det är tryggt att veta att mitt i all osäkerhet, villfarelse och förvirring om oss

själva, i mötet med andra och hela världsordningen är Jesus den som vet och förstår alla orsaker och perspektiv. Det är hos honom som verkligheten finns. Det fullödiga livet. Och han är barmhärtig. Det svindlar vid tanken. Eller som psaltaren uttrycker det:

*Du omger mig på alla sidor,  
jag är helt i din hand.  
Den kunskapen är för djup för mig,  
den övergår mitt förstånd.*

Ps 139:5–6

Välkomna till en ny termin och ett nytt nummer av pastoratsbladet! Vi får läsa mer om vägen, sanningen och livet. Här finns inspiration till psalm och bön. Kom med till gudstjänst! Notera särskilt aftonro-gudstjänsten i Voxtorp. Enkelt och mer meditativ gudstjänst utformad efter frälsarkransens pärlor och det personliga uttrycket av bön och lovsång. Följ med på pilgrimsvandring! Östra Sigfridsleden fyller 10 år. Kom och sjung i körer! Var konfirmand! Möt andra i Kyrkis!

Välkomna till kyrkan! Här finns väg, sanning och liv! Vi vandrar tillsammans!

<sup>1</sup> Joh 18:38

<sup>2</sup> Joh 14:6

<sup>3</sup> 2 Mos 3:14

/Richard Thörn, Kyrkoherde

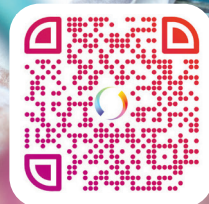


# TILLSAMMANS FÖR VÄRLDENS BARN

Världens Barn är en insamlingskampanj för alla barns rätt till hälsa, skola och trygghet. Varje år engagerar sig tusentals människor för att samla in pengar. En del av pengarna från kampanjen går till Act Svenska kyrkans arbete för barn med funktionsnedsättningar i flyktinglägren i Dadaab, Kenya.

SWISHA TILL  
900 1223

**act**  
Svenska kyrkan



# This is the way

När det kommer till film och vad vi kan tänka oss att gemensamt se på tv så är inte valen översvalande många för mig och min man. Många gånger diskuterar vi så länge att när vi sedan nått någon form av kompromiss så har klockan hunnit bli alldeles för sent för att börja titta på något. Men, det finns ett sammanhang som alltid funkar för båda – STAR WARS. Vi har gått igenom samtliga filmer och har nyligen njutit av de efterföljande serierna om Boba Fett samt Mandalorian. Just Mandalorian har varit särskilt bra anser vi båda och det har infunnit sig en längtan efter att få ta del av avsnitt efter avsnitt.

Serien Mandalorian handlar om Mando, en föräldralös man som blev ett hittebarn hos mandalorianerna och som sedan vuxit upp och själv blivit en Mandalorian. Det som kännetecknar en Mandalorian är bland annat deras generositet vad gäller att ta sig an föräldralösa hittebarn, deras fysiska styrka och tekniska skicklighet då de är kända krigare samt en viss mystik kring deras levnadssätt och hemplanet.

Inom vissa delar av det mandaloriska släktet är det förbjudet att avlägsna den massiva hjälmen de bär på sitt huvud framför en annan människa. En äkta mandalorier får

aldrig visa sitt ansikte. Om så sker så måste man göra bot genom att doppa sig i det heliga vattnet på hemplanet. Detta är bara en av många levnadsregler och seder som mandalorians lever med. De har också ett talesätt som används när det uppstår konflikter eller diskussioner kring olika situationer. När de har kommit överens om vad som ska göras och vad som är mandalorisk korrekt säger de: *this is the way*. I den svenska översättningen av serien översätts detta talesätt med orden: *detta är vägen*.

När Jesus talar om vägen är det på liknande vis. Det är den kristna vägen som går genom Jesus som vi ska vandra. Detta är vägen. Detta är sättet. Det handlar om hur vi lever som kristna. Så när vi hamnar i svåra situationer och ställer oss frågan, hur gör vi nu? Så finns svaret i WWJD – What would Jesus do? Vad skulle Jesus gjort? För detta är vägen, Jesus är vägen. Han är föredömet som visar oss det kristna livet och vad det innebär. Det betyder dock inte att det blir lätt.

Som det står i Matteusevangeliet kapitel 7 vers 14: *Men den port är trång och den väg är smal som leder till livet, och det är få*





## THIS IS THE WAY

*som finner den.* Det blir inte lätt att finna vägen eller att följa den men det ger oss liv. Den leder oss framåt mot det som ger liv. Vägen som är Jesus, går genom Jesus och leder till ett liv med Jesus. Att vara kristen är att vara på vägen, alltid på vandring, alltid på väg. Det handlar om att följa någon som gått före, att följa Jesus.

I den mandaloriska världen finns det olika grenar inom läran kring vad det innebär att vara en mandalorier, precis som det inom vår kristna familj finns olika tolkningar och förståelser kring hur vägen ser ut och hur den skall följas. Vad det innebär att följa vägen. Men ett är detsamma, Jesus ÄR vägen, sanningen och livet. Vi finns inte till som kristna utan tron på Jesus som vägen i våra liv. Eller som Mando skulle ha uttryckt det: this is the way.

/Elin Sundelin  
Präst i Ljungby församling

### Café Löftet

5/9, 3/10, 7/11

**18:30 Loftgården**, Halltorp

Fri entré, fika serveras

Välkommen till gemenskap!



### Mer än du tror

11/9, 25/9, 9/10, 23/10, 6/11, 20/11, 4/12

**18:30 Tvärskogs församlingshem**

*Undervisning, upptäckter och samtal om kristen tro*

Ta med eget fikabröd

Gamla och nya deltagare välkomna!



### Pilgrimsdag

5/11

**13:00 Mässa** Voxtorp kyrka

**Pilgrimsvandring** från Voxtorps kyrka

över Håpen till Sigfridshamn

**Bön** och enkel måltid i hamnen

SVENSKA KYRKAN



ÖSTRA SIGFRIDSLEDEN



# Heliga Birgittas bön

En bön som kallas "Heliga Birgittas bön" har blivit populär bland pilgrimer: *"Herre, visa mig din väg och gör mig villig att vandra den"*. Bönen kommer ifrån en längre bön som skrevs ner av Samuel Stadener\*. Han sammanställde olika böner som den Heliga Birgitta skrev ner i sina visioner, därför kan man plocka ut och be de enskilda böerna var för sig, eller be dem med en kort bönepaus mellan varje. Tillsammans väcker de dock en spännande rörelse i tanken och själen.

Denna bön publicerades i Den svenska psalmbokens bönbok 1921. I den senaste utgåvan är den med under rubriken "överlåtelse" och har nummer 159 i psalmboken. År 1973 högs bönen i sten och placerades över ingången till Birgittasystrarnas klosterkyrka i Vadstena. Ordalydelsen är mer



Stadeners än Birgittas, men innehållet överensstämmer med Birgittas teologiska tänkande.

/Magnus Bredmar

\*Samuel Stadener tog examen i teoretisk teologi och praktisk teologi vid Lunds universitet och följde upp med en folkskollärarexamen. Han prästvigdes 1900 och kom att få sin första tjänst vid Svenska Sofiaförsamlingen i Paris 1901 - 1905. Tillbaka i Sverige arbetade han som kyrkoherde utanför Malmö. Han var även politiskt aktiv i Liberala samlingspartiet och var i omgångar stadsfullmäktige och riksdagsledamot. Stadener engagerade sig som riksdagsman inte minst i kyrkopolitik.

Stadener promoverades till teologie doktor 1923 och vigdes till biskop i Strängnäs 1927. Fem år senare flyttade han till Växjö, där han verkade som biskop fram till sin död. När Carl Gustaf Ekman bildade sin andra minoritetsregering 1930 utsåg han Stadener till statsråd och chef för ecklesiastikdepartementet.

**Herre, visa mig din väg och  
gör mig villig att vandra den**

# Psalms 338

Då jag skriver detta är vi i början på trefaldighetstiden och naturen strålar som allra mest i försommarvärmen.

Treenighetens mysterium liknas ofta vid en triangel. Temat i detta pastoratsblad är Vägen, sanningen och livet, Fader Son och Ande, tre i en, en i tre.

Psalmen jag valt denna gång är 338; *Som ett klockspel hör jag dig*. Psalmen är skriven av Anders Frostenson som diktade den år 1970. Musiken skrev Benjamin Milgrove år 1769.

En liknelse av treenigheten är ackorden som består av tre toner, som tillsammans bildar en musikalisk enhet. Det gudomliga samspelet, den gudomliga harmonin besjungs sällsynt vackert i denna Frostenson-

psalm, med en mycket passande engelsk melodi.

Lite roligt är att Frostenson skrev en så "musikalisk" psalm med tanke på att han diktade de flesta sina psalmer, till ett par tre melodier, som var ungefär de enda han riktigt behärskade.

Det finns ju ett uttryck som heter "alla goda ting är tre". Det liknas fint vid Treenigheten som är Vägen, Sanningen och Livet.

Jag vill avsluta med en vers i psalmen som lyder:

*Spela samma oss som går,  
Mot en dag, som ingen sett,  
tills i dig vårt mål vi når,  
heliga Treenighet*

/Minu Bergman  
Kyrkomusiker



# Östra Sigfridsleden 10 år

Berättelsen om Helige Sigfrid i Södra Møre har genom seklerna här hållits levande från generation till generation. Bygden har sedan urminnes tider varit befolkad, och här finns ett stort historiskt intresse.

De platser som Sigfrid besökte har haft stor betydelse för framväxten av kristendomen i vårt land, och det hade länge funnits en önskan om att lättare kunna följa de stigar och vägar på vilka Sigfrid enligt traditionen färdats.

En pilgrimsled i Helige Sigfrids spår blev möjlig att anlägga tack vare medel från LEADER Kalmar Öland, och en ansökan till projektet beviljades i början av 2011.

LEADER är en metod inom EU för landsbygdsutveckling, och de bidrag som betalas ut måste kvittas mot tid av ideella insatser.

Södermøre pastorat stod som projektägare och samarbetspartners var Södermøre och Mor-  
torps hembygdsföreningar och lokala markägare och företagare. En projektgrupp bildades och ett intensivt arbete inleddes. Till stor del tack vare de ideella insatserna kunde Östra Sigfridsleden under högtidliga former invigas den 7 september 2013.

Efter invigningen har en styrgrupp med komminister Ove Carlsson och engagerade ideella krafter ansvarat för verksamheten i

anslutning till pilgrimsleden, och många övriga ideella medarbetare gör mycket stora insatser varje år. I verksamheten, vilken är pastoratsövergripande, ingår uppgradering av informationsmaterial, underhåll av led och ledmarkeringar, guidade vandringar, kyrkoguidningar, pilgrimsmässor, andakter, föreläsningar, serveringar med mera samt försäljning av böcker och profilprodukter.

Södermøre har utvecklats till ett centrum för pilgrimsverksamhet i sydost, och det bjuds in till gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Alla är välkomna att vandra, med eller utan ledare och att delta i verksamhetens aktiviteter.

10-årsfirandet blir 8-10 september i år. Det inleds vid källan i Källebacksmåla och avslutas med pilgrimsmässa vid Sankt Sigfrids hamn vid Hagby å i Kolboda. Förhoppning inför framtiden är att kunna vidareutveckla och stärka pilgrimsverksamheten, utvidga ledens sträckning och fortsätta med det arbete Helige Sigfrid påbörjade.

Information om pilgrimsverksamheten finns på [www.sodermore.se](http://www.sodermore.se), [www.ostrasigfridsleden.se](http://www.ostrasigfridsleden.se) och på sociala medier.

*/Ann-Marie Pettersson*



# Enheten i Kristus - från källa till hamn

## Jubileumsvandring 8-10/9



### Välkomna på pilgrimsvandring!

Vi firar Östra Sigfridsledens 10 år med att vandra från S:t Sigfrids källa till Sigfridshamn 8-10 september. Vi börjar med bön och dopförnyelse vid **källan på fredagen kl. 13:30** och avslutar med mässa vid **Sigfridshamn på söndagen kl. 16**. Däremellan fyller vi dagarna med vandring, samtal, bön, bibelstudier, stillhet och tystnad. För dagsprogram se [www.sodermore.se](http://www.sodermore.se) eller [www.ostrasigfridsleden.se](http://www.ostrasigfridsleden.se). Övernattning sker på golv i församlingshem.

Var med på allt hela vägen eller anslut bara någon sträcka. För planering för övernattning och mat önskar vi att man anmäler sig till expeditionen senast 5/9. Kostnad 80 kr/måltid (lunch, kvällsmat).

Vandrar man med bara en sträcka och ordnar egen matsäck är det bara att ansluta utan anmälan.

**Anmälan** senast 5 september till 0480-770 400 eller med formuläret på webben (ej e-post).



# Musik i Södermøre

## Onsdagar kl. 19:00

### 13/9 Halltorp kyrka

Härliga duetter för två sopraner.  
Opera och andra klassiska sånger.

### 27/9 Karlslunda kyrka

*Minnet av en sommar*  
Kören Mixed Voices  
under ledning av Åsa Cederholm

### 11/10 Voxtorp kyrka

*Altartavlans hemlighet*  
Kantorns Kapell  
Helene Ingvarsdotter, fiol  
Magnus Lundberg, fiol  
Ove Lindqvist, cello  
Björn Erlandsson, orgel/harmonium/  
piano/cembalo

### 25/10 St Olofs kyrka

*Och det blir höst igen*  
Lukasz Słojewski, violin  
Malgorzata Słojewska, cello  
Kerstin Karlsson Garlati, piano

### 8/11 Arby kyrka

*Störst av allt är kärleken*  
Fantastiska kören, instrumentalister

### Torsdag 9/11 Ljungby kyrka

*Flygelkonsert*  
Konsertpianisten Stefan Arnold från  
Österrike spelar Brahms ballader op.  
10 och Beethovens sista sonat på  
vår nyanskaffade konsertflygel

### 22/11 Mortorps kyrka

*Toner berättar om livet*  
*Sånger från mörker till ljus*  
Kören Svart på vitt  
Pia Nilsson, körledare  
Minu Bergman, piano

### 6/12 Hagby kyrka

*Christmas Relax*  
Julmusik. Vackra bilder i tak och på  
vägg. Ta med liggstol eller underlag  
om du vill ligga ner.  
Kim Eriksen, piano och solister



**sensus**

# Allhelgonahelgen

**Fredag 4 november 13-16**

**ÖPPEN KYRKA**

**I ALLA KYRKOR**

Öppet för bön & ljusständning  
i allhelgonatid.

Personal finns på plats  
för samtal och bön.

Vi bjuder på enkelt kaffe

**13:30 Musik**

Hagby kyrka; Kim Eriksen  
Karlslunda kyrka

Voxtorp kyrka; Minu Bergman  
Ljungby kyrka; Burkhard Flögel

**15:30 Musik**

Ljungby kyrka; Kim Eriksen  
Mortorps kyrka

Halltorp kyrka; Minu Bergman  
S:t Olofs kyrka; Burkhard Flögel

**Lördag 4 november**

**Alla helgons dag - *Helgonen***

**15:00 Minnesgudstjänst Halltorp kyrka**

Fantastiska kören

Ove Carlsson, Minu Bergman

**16:00 Minnesgudstjänst Karlslunda kyrka**

Kyrkokören, Jan Haglund

**17:00 Minnesgudstjänst Ljungby kyrka**

Con Spirito, Gunnel Sigvardsson

Elin Sundelin, Kim Eriksen

**17:00 Minnesgudstjänst Arby kyrka**

Fantastiska kören

Ove Carlsson, Minu Bergman

**18:30 Minnesgudstjänst Mortorps kyrka**

Kyrkokören, Jan Haglund

**Söndag 5 november**

**Söndagen efter alla helgons dag**

***Vårt evighetshopp***

**13:00 Mässa Voxtorp kyrka**

Ove Carlsson, Kim Eriksen

# Vägen - på resa genom Apostlagärningarna

*"Jag är Vägen, Sanningen och Livet"* säger Jesus i det avskedstal vi kan läsa i Johannesevangeliet (Joh. 14:6). Orden riktar sig till lärjungarna då de samlats inför den måltid som skulle komma att bli känd som Jesu sista, samtidigt som den också räknas som den första nattvarden i den kristna traditionen. En uppbrottets måltid, färdkost på livets resa för oräkneliga kristna under århundradenas gång.

Om man läser Lukasevangeliet och Apostlagärningarna, dvs. de två böcker som omgärdar Johannesevangeliet i vår bibel, men som egentligen bör ses som del ett och två av samma berättelse, är vägmotivet en framträdande del av berättelsen om Jesus och hans efterföljare. Dubbelverket utgör ungefär en fjärdedel av hela Nya testamentet och är därmed det största verket av enskild nytestamentlig författare.

I evangeliet framträder Jesus som resenär redan i sin mamma Marias mage, både på resan till Marias släkting Elisabet i Luk. 1:39-56, men också på resan till Betlehem innan födelsen (Luk. 2:1-6). En jämförelse med de andra evangelierna visar att flera händelser äger rum på och omkring vägar i Lukasevangeliet och att en del

av det liknelsematerial som är unikt för Lukas också har en tydlig vägtematik. Ett känt exempel är den barmhärtige samariern i Luk. 10:26-37. Dessutom är en stor del av evangeliet strukturerat kring den stora resan till Jerusalem som inleds i Luk. 9:51 och som fungerar

som en ramberättelse fram till Luk. 19:45. Det är också i evangeliets slutkapitel som den uppståndne Jesus uppträder som en den okände resenär som slår följe med två lärjungar på väg till Emmaus (Luk. 24:13-35), och det är bara i det

lukanska dubbelverket som Jesu himmelfärd återges. Den beskrivs både i slutet av evangeliet och i början på Apostlagärningarna, som därmed går lite omlott.

## ..den uppståndne Jesus uppträder som en den okände resenär som slår följe med två lärjungar

I Apostlagärningarna beskrivs den första tiden efter Jesu uppståndelse och him-

melfärd. Den berättar om en tid då antalet efterföljare blir fler och fler och tron på Jesus som Guds son sprids över hela den då kända världen. Att det kommer att ske beskrivs redan i det första kapitlet, som kan sägas vara en slags pro-



gramförklaring för det som sedan skildras: Jesus lovar sina lärjungar att de *"ska få kraft när den heliga anden kommer över er och ni ska vittna om mig i Jerusalem och i hela Judeen och Samarien ända till jordens yttersta gräns"* (Apg. 1:8). En tydlig geografisk missionsplan som vi som läsare inbjuds att följa med på.

Apostlagärningarna är till sin genre en blandning av antik historieskrivning och en reseskildring och vi får alltså följa Jesu lärjungar som nu är apostlar – ordet apostel betyder just utsänd – på deras resor genom Romarriket. Så småningom koncentreras berättelsen till att den omvända Paulus, och hans följeslagare ända till dess att de når huvudstaden och metropolen Rom, som kan sägas vara slutdestination och det som åsyftas i Apg. 1:8. Intressant nog är resorna och därmed spridningen av evangeliet ibland resultatet av att de troende tvingas fly undan förföljelse snarare än deras vilja att resa ut för att förkunna evangelium. Så är fallet när Stefanos släpas ut ur Jerusalem och stenas till döds för sin tros skull i Apg. 8. De övriga jesustroende (utom de tolv apostlarna) tvingas då fly och så sätts

allting i rullning, i enlighet med den geografiska missionsplan som beskrivits. Och överallt där budskapet om Jesus förkunnas kommer fler och fler människor till tro.

Apostlagärningarna utspelar sig också i en tid då det ännu inte är riktigt klart vad dessa tidiga Jesustroende utgör för grupp och vad de ska kallas. Är de, likt fariseerna och sadukeerna, en viss inriktning inom den dåtida judendomen? Hur ser de på sig själva och hur ser omvärlden på dem? Spåren av detta tidiga identitets-sökande kan vi ana genom

## **..vi får alltså följa Jesu lärjungar som nu är apostlar – ordet apostel betyder just utsänd – på deras resor**

det faktum att det i Apostlagärningarna inte finns en etablerad term för att beteckna gruppen, utan flera som omväxlande används genom hela berättelsen. Det förekommer inte mindre än nitton sådana benämningar som mer eller mindre fungerar som synonymer: lärjungarna, de heliga, de troende, flocken, bröderna (eller underförstått: bröderna och systrarna) och församlingen (eller kyrkan, beroende på övers.) för att nämna några. Bland dessa återfinns också den beteckning som senare kom att dominera historiskt och

som används än idag: *"de kristna"*. I Apostlagärningarna är det en term som bara nämns två gånger. Första gången lite notisartat när författaren nämner att det var i Antiokia *"som lärjungarna för första gången fick heta kristna"* (Apg. 11:26) samt i Apg. 26:18 i ett samtal som förs mellan kung Agrippa och Paulus. Av sammanhangen är det tydligt att det är en beteckning som främst ges utifrån, dvs. av andra än de som själva tillhör rörelsen. Ett annat namn som verkar komma ur gruppens självförståelse är det lite kryptiska *"att tillhöra Vägen"*. Första gången den används är i Apg. 9:3, kort efter det att Saul introducerats i berättelsen och beskrivits som en motståndare till Herrens lärjungar. Saul vill resa till Damaskus för att förfölja *"de som hörde till Vägen"* och det är tydligt att termen är inkluderande, dvs. innefattar både män och kvinnor. Ironisk nog är det bokstavligen på vägen till Damaskus som Saul blir omvänd. Han möter här den uppståndne Jesus som tydligt identifierar sig med dem som tillhör Vägen i det att han säger: *"varför förföljer du mig?"* Det är sedan huvudsakligen i berättelsen om Paulus som *"Vägen"* förekommer och då framför allt i slutdelen av Apostlagärningarna, bl. a. när omvändelsen återberättas samt i försvarstal som Paulus håller

(Apg. 22:4, 24:14) men också i samband med ett upplopp i Efesos (Apg. 19:23).

Ibland brukar det sägas att Apostlagärningarnas egentliga huvudperson varken är de tolv apostlarna eller Paulus utan den heliga anden som på ett särskilt sätt framstår i berättelsen. Den heliga anden är helt klart en aktiv kraft i att sprida evangeliet och styra vart resorna ska gå, samt ibland, kanske lite överraskande förhindra resor som Paulus och de andra tänkt genomföra eftersom det till synes inte är rätt tid just där och då (t.ex. Apg. 16: 6-7).

Förutom den gudomlig intentionen och andens ledning går det att historiskt identifiera tre viktiga faktorer som gjorde att kristendomen kunde spridas relativt snabbt över hela romarriket: fred, stabil valuta och bra vägnät. Pax Romana, den romerska freden som etablerats av kejsar Augustus innan Jesu födelse var en viktig förutsättning. Freden gjorde att människor vågade ge sig ut på resa och handelsförbindelserna blomstrade. Men det var förstås nödvändigt att kunna betala för sig och den stabila och gemensamma romerska valutan var giltig nästan överallt. Men, det går inte att komma ifrån att utan det välutbyggda och välunderhållna romerska vägnätet hade man

inte kunnat nå ut så långt och så snabbt. Romerska vägar var mästerliga exempel på ingenjörskonst och många finns bevarade än idag. Kors och tvärs löper de genom hela det romerska riket och skär genom landskapet. "Alla vägar bär till Rom" är ett välkänt talesätt som även passar in på Apostlagärningarna där det blir tydligt att liksom Jesu gudomliga öde var att komma till Jerusalem och dö där så är det Paulus öde och Andens vilja att han ska komma till Rom. Dit kommer han så småningom, efter en dramatisk sjöresa som inbegriper ett skeppsbrott utanför Malta, via hamnstaden Puteoli söder om Rom.

För alla vägar är inte vägar på land, också sjövägarna spelar en viktig roll i Apostlagärningarna. Sjöresorna är så rika på detaljer och nautiska termer att en del menar att författaren själv måste ha varit en erfaren resenär. Enligt traditionen sägs det ju ha varit Lukas läkaren, Paulus medresenär, som författat Lukasevangeliet och Apostlagärningarna. Den som läser Apostlagärningarna noga märker att vissa partier från mitten av boken är skrivna i "vi-form" (16:10-17, 20:5-15, 21:1-37 och 28:1-16). Det finns olika teorier om varför författaren växlar om från tredje person till första person plural här. Det är möjligt att det är för att

göra berättelsen mer levande och dramatisk, men det kan också vara så att just dessa delar bygger på dagboksanteckningar från någon som var med, antingen det är författaren själv eller någon annan.

Oavsett vilket, är en genomläsning av Apostlagärningar väl värd att göra, den ger en unik inblick i den första tiden, då Ordet genom den heliga Andens ledning spreds av resande lärjungar, som såg sig själva som Vägens folk.



*/ Lisa Buratti*

Lisa Buratti, präst i Lomma, doktorand i Nya Testamentets Exegetik och bibelöversättare för Svenska bibelsällskapet. Har studerat teologi i Rom och i Lund samt undervisat i bibelkunskap både på universitetsnivå och för Svenska kyrkans utbildningsinstitut.

## Pianokonsert i Ljungby kyrka 9/11 kl. 19:00 med konsterpianist Stefan Arnold

Stefan Arnold är en världsberömd pianist, som under många år gett och ger konserter över hela världen, också på flera orter i Sverige. Sedan år 2004 innehar han en professur vid **Universität für Musik und Darstellende Kunst** i Wien. Åren 2015–2020 var han även vid Hochschule für Musik Hanns Eisler i Berlin.

Stefan Arnold är född 1963 i Würzburg, Tyskland. Han började spela piano tidigt, redan vid fyra års ålder. 1986 vann han första pris vid Senigallia International Piano Competition i Italien, 1987 vid German Music Competition och 1988 International Bösendorfer Competition i Österrike. Han erhöll sitt konsertdiplom med

högsta utmärkelse från österrikiska kulturministeriet år 1989 och avslutade sina studier 1993 med konsertexamen vid "Hochschule der Künste", Berlin.

Efter den första CD:n för Harmonia Mundi 1989 fick han ett exklusivt kontrakt med Ambitus i samarbete med Bayerska Radion. Därefter har det följt nya produktioner årligen. Härtill kommer en rad inspelningar och framträdanden vid olika TV- och radiostationer.

Han har otaliga solistkonserter bakom sig med en rad orkestrar som Berlins radioorkester, Hamburgs Symfoniker, Mozarteums-orkestern, Salzburg, Wiens Kammarfilharmoniker, Belgiens



nationalorkester, Singapore Symphony Orchestra, Stockholms Sinfonietta och Helsingborgs Symphony Orchestra, Moldaviens Symfoniker för att nu nämna några.

På vår nya konsertflygel kommer Stefan att spela Brahms ballader op. 10 och Beethovens sista sonat no. 32.

## Aftonro-gudstjänst

En stilla aftonro-gudstjänst som har tema från Frälsarkransen och pärlornas olika betydelse. En pärla står för temat varje månad under hela kyrkoåret. Vi erbjuder en kvällsgudstjänst för aftonbön, stillhet och andlig reflektion.

24/9, 15/10, 19/11  
Voxtorp kyrka kl. 18:00



### Stiftelsen Bäckerströmska fonden

Ansökan om medel för behövande, i första hand Arby-Hagby församling, i andra hand Halltorp-Voxtorps församling. Ansökan görs senast 31/10 på särskild blankett till Pastorsexpeditionen, Prästvägen 1, 388 32 Ljungbyholm. För blankett ring: 0480-770 400.



### John F Carlssons stiftelse

Ansökan om medel för barn & ungdom i Ljungby församling. Stiftelsens ändamål är att vid materiellt behov stödja barn och ungdom från församlingen, att förbättra möjligheterna för och stimulera barn och ungdom från församlingen att delta i kristna, kulturella och idrottsliga aktiviteter, att förbättra och befrämja barn- och ungdomsfostran genom studier att stödja familjer med barn med handikapp. Ingen särskild ansökningsblankett finns. Ansökan görs i ett personligt brev med egen text senast 31/10.

Ansök till Pastorsexpeditionen, Prästvägen 1, 388 32 Ljungbyholm.



### Syskonen Johanssons stiftelse

Har du drabbats av sjukdom eller handikapp (alla åldrar) kan du söka medel ur Syskonen Johanssons fond. Är du ensam eller har låg pension kan du också söka medel ur fonden. Villkoret är att du är skriven i Mortorps "gamla" församling. Välkommen med din ansökan senast 31/10 på särskild blankett till Pastorsexpeditionen, Prästvägen 1, 388 32 Ljungbyholm. För blankett ring: 0480-770 400



## Välkommen med din ansökan!



### Älgmålsbön

**7 oktober 18:00 Mortorps kyrka**

Bygdens jaktlag inbjuds till andakt fika och prat inför älgjakten. Folkmusik med Lennart Carlsson och Åsa Rosander, fiol och sång. Välkomna!



## Församlingsresa

**17 september**

Arby-Hagby och Halltorp-Voxtorp församlingar reser till **norra Öland och Egby kyrka**. Vi reser från Halltorp: 9:00, Voxtorp 9:10, Arby 9:20, Hagby 9:30.

Fika och lunch ingår. Beräknad hemkomst ca 17:00.

Välkommen med din anmälan senast 12/9 till pastorsexpeditionen i Ljungbyholm 0480-77 04 00 eller [sodermore.pastorat@svenskakyrkan.se](mailto:sodermore.pastorat@svenskakyrkan.se)

## Karlslunda kyrkas dag

**Söndag 24 september**

**11:00 Mässa Karlslunda kyrka**, Haglund, Kyrkokören

Lunch och sedan får vi höra om hjälpen till Ukraina med elkraftverk via Vasakyrkan i Kalmar, "PowerupUkraine".

Anmälan till lunch senast 21/9 till exp. 0480-770 400

Kyrkskjuts: Bo Henrysson, 070-566 33 80



## Biskopens dag

**Tisdag 26 september**

**09:00 Morgonbön** Halltorps kyrka med biskop Fredrik

**09:30 Förmiddagskaffe** Loftgården för alla med biskop Fredrik

**18:30 Mässa** Ljungby kyrka

**19:00 Panelsamtal** - Om det goda livet

Biskop Fredrik, Eva Danielsson, Johan Persson med flera

## TEMADAG: KLIMATET

**8 oktober**

Välkommen du som är nyfiken på klimatet och miljön! Hur kan vi känna hopp inför framtiden för vår planet? Vad kan jag själv göra och påverka? Vad kan vi som församling göra? Det finns många frågor, tankar och oro inför vår planets framtid.

**Vi firar mässa tillsammans klockan 11:00 i Ljungby kyrka** där kören Con Spirito medverkar. Efter mässan är alla välkomna till sockenstugan för föredrag och måltid tillsammans. Välkommen!



## Lunchgemenskap

Torsdagar 12:00–13:30

i Tvärskogs församlingshem udda veckor  
och i Mariagården jämna veckor.

Mat från Påryds Lantcafe. Pris: 60 kr.

Anmäl senast kl. 12 dagen innan till

Sten Nyberg 072-553 93 70 eller

Annika Lindvall 072-559 11 06.

Välkomna önskar

Karlslunda-Mortorps församling.



## Olofsgården renoveras

Öppnas och invigs på senhösten

Håll utkik!



## VI SÖKER GRAVRÄTTSSINNEHAVARE

Gravplatsnummer:  
Släktingar eller närstående till gravsatta!  
Var vänliga kontakta kyrkogårds-  
förvaltningen för upplysningar!  
Tel: 0480-77 04 00

Tag etiketten.

Lätt hållaren stå.

## Gravrättsinnehavare sökes

Kyrkogårdsförvaltningen i Södermöre Pastorat  
söker gravrättsinnehavare till gravplatser på  
Arby, Hagby, Halltorp, Voxtorp, Karlslunda,  
Mortorp samt Ljungby kyrkogård.

Flera gravar på våra kyrkogårdar saknar  
innehavare och det vill vi rätta till. Vi har satt ut  
gröna skyltar på de gravar som är berörda,  
där de anhöriga uppmanas att kontakta  
kyrkogårdsförvaltningen.

Om vi inte får kontakt med någon intressent kan  
de skyltade gravplatserna komma att betraktas  
som återlämnade till huvudmannen.

Kontakta expeditionen: 0480-770 400  
(telefontid mån, tis, tors 9-12 samt ons 13-16)  
eller [sodermore.pastorat@svenskakyrkan.se](mailto:sodermore.pastorat@svenskakyrkan.se)

Lista på skyltade gravar finns på vår webb:  
[www.svenskakyrkan.se/sodermore/nyheter/  
vi-soker-gravrattsinnehavare](http://www.svenskakyrkan.se/sodermore/nyheter/vi-soker-gravrattsinnehavare)

# Hej och välkommen!

**Hej! Jag heter Mikla Blomster** och kommer i oktober börja som arbetsledare för kyrkvaktmästarna. Närmast kommer jag från Kalmar pastorats begravningsverksamhet där jag jobbat som landskapsingenjör. Kort om mig: Jag bor i Rockneby tillsammans med min sambo och våran dotter. Jag är ursprungligen från Oskarshamn. Jag tycker om att vara ute i naturen och är det så ofta tillfälle ges. Att få jobba med kyrkogårdar och begravningsverksamhet är en arbetsuppgift som jag verkligen uppskattar och jag ser verkligen fram emot att få göra det hos er!

*/Mikla Blomster*



# Varmt tack och farväl!



**I slutet på augusti** slutar jag i Södermøre pastorat efter sex år, för att flytta tillbaka "hem" till Uppland igen och gå vidare till tjänst som IT-samordnare i Håbo pastorat. Tack för fina och lärorika år i pastoratet! Kanske ses vi i andra sammanhang i Svenska kyrkan framöver.

*/Emma Svärd*

**I september slutar jag** min tjänst i Södermøre pastorat och går vidare till nya utmaningar i Nybro pastorat, där jag bor. Jag vill tacka för en fin och lärorik tid här i Södermøre. Jag bär med mig många fina samtal, engagemang, erfarenheter och möten. Må Gud välsigna församlingarna i bygden och det fortsatta arbetet här. Vi ses säkert i olika sammanhang framöver!

*/Louise "Lollo" Madeland*



Hejsan. **Nu är det dags för mig att trampa nya stigar.** Jag börjar diakonstudier i Lund. Det är med tacksamhet och glädje jag ser tillbaka på tiden i Södermøre. Jag lägger med tillförsikt framtiden Guds händer.

*/Varmaste hälsningar från Elna Scherman*

**Terminstart vecka 36**  
**För alla**  
**grupper och körer**

# Kontakt

## Besöks- och postadress

Prästvägen 1, 388 32 Ljungbyholm

## Besökstider

Mån, tis, tors: 09:00–12:00 Ons: 13:00–16:00

sodermore.pastorat@svenskakyrkan.se

## Expedition telefontider

Mån, tis, tors: 09:00–12:00 Ons: 13:00–16:00

0480-770 400

## Kyrkoherde Richard Thörn

Södermøre pastorat

richard.thorn@svenskakyrkan.se

0480-770 401

## Församlingspräst Ove Carlsson

Arby – Hagby, Halltorp – Voxtorp

ove.carlsson@svenskakyrkan.se

0480-770 431

## Församlingspräst Jan Haglund

Karlslunda – Mortorp

jan.haglund@svenskakyrkan.se

0480-770 421

## Församlingspräst Lars Ström

Trekanten

lars.strom@svenskakyrkan.se

0480-770 411

## Församlingspräst Elin Sundelin

Ljungbyholm

elin.sundelin@svenskakyrkan.se

0480-770 441

[www.sodermore.se](http://www.sodermore.se)

[facebook.com/Sodermore](https://facebook.com/Sodermore)

[youtube.com](https://youtube.com): sök på Södermøre pastorat

**Svenska kyrkan** 

SÖDERMÖRE PASTORAT

Ansvarig utgivare: Richard Thörn



Klimatkompenserad  
Gruppårsändelse

DEN HÄR TRYCKSAKEN ÄR  
KLIMATKOMPENSERAD HELA VÄGEN  
FRÅN TRYCK TILL DISTRIBUTION  
AV SVENSK DIREKTREKLAM.